

Rapport till Distrikt 101S

Lions Rent Vatten - April 2011

Färgstark Invigning när 4 000 Bybor i Melela fick Lions Rent Vatten

Två veckor i mars var Mats Bucht och jag i Tanzania för planering. Fyra nya vattenprojekt är snart flygfärdiga. En höjdpunkt under besöket var invigningen av Melelas Vattensystem, finansierat av klubbarna i Distrikt 101S. En färgstark folkfest med sång, dans, vattensprut och tal samt tack och hyllningar till Lions. Commissioner Fatma Mwassa klippte bandet. Hon är högste chef för Mvomero Distrikt med 295 000 invånare där Melela ingår med 8 000 bybor.

Glädjen och tacksamheten hos bybor och skolbarn som äntligen fått rent och gott vatten är ett oförglömligt minne. På byns Hälsocentral och BB visade läkare och nyblivna mammor lyckligt på tvättfat och dusch med rinnande vatten.

Melela – LRV:s första klara vattenprojektet

Melela Village utgör ett område med 8 000 människor boende i småbyar som omger en dispensär och två skolor. LRV besökte Melela första gången i januari 2009. 1977 hade man byggt ledning från en bergskälla, vilken gradvis sinat och helt torrlades för 10 år sedan. Därefter fanns bara två grunda brunnar med handpump. Den närmaste 700 m från dispensären. Många bybor hade dock betydligt längre väg till närmsta brunn. Vi fick snabbt mycket bra kontakt med Distriktets Direktör och Vatteningenjör. Melela var ett bra pilotprojekt och en spännande utmaning för LRV.

I januari 2009 hade LRV nyligen sjösatts och för Melela vågade vi inte anslå mer än högst 400 000 kr (fler projekt var ju på gång). Det borde dock räcka för vatten till halva Melela, dispensären och småskolan – totalt 4 000 brukare. Samtidigt skulle vi tidsmässigt kunna koordinera vattenprojektet med den uppgradering av dispensären till hälsocentral som Sten Janssons Morogoro-hälsoprojekt hade börjat planera. Skyltar i tryck på aluminium – nu monterade på Melelas nya pumphus, högtankarna och tre tappställen – visar att Melela Water Supply System utförts med ekonomiskt stöd från lionsklubbarna i Distrikt 101S.

Två år har gått från projektid till invigning; vi hade önskat en snabbare takt. Men i Afrika dyker oanade hinder upp som måste forceras innan man går vidare – ”skyn-da långsamt” är en klok riktlinje. Som första projekt är vi ända nöjda med resultatet och vi har gjort viktiga erfarenheter till hjälp framöver. Ett stort tack till lionsklubbarna i 101S för förstående tålmod.

Borrad brunn med bra kapacitet och gott vatten

I Melela bedömdes bästa lösning vara en djupborrad brunn med bra vatten, skyddad mot föroreningar och uttorkning. Från brunnen kunde vattenledningar dras till tappställen i småbyarna och vid skolan. Hälsocentralen kunde få indraget vatten. En kunnig och erfaren hydrogeolog på Vattenministeriets regionkontor, som vi lärt känna, gjorde en geofysisk undersökning av ett par troliga brunnsalternativ. Ett valdes ut för borrning, provpumpning och analys.

Borrningen utföll över förväntan. Melela har nu en 77 meter djup brunn som är testad för uttag över 10 000 liter vatten i timmen, vilket med god marginal klarar behovet för halva Melela (4 000 brukare). Och det verkar som den kan klara vattenbehovet även för den andra bydelen med lika många invånare. Maskinisten ska dagligen registrera pumpad mängd och grundvattenytans variation så vi vet mer i höst. Brunnsvattnet uppfyller dessutom kraven för dricksvattenkvalitet – även enligt svensk standard!

Med garanti för brunnsvatten skrevs avtal med Mvomero Distrikt Council om utförande, utbildning, förvaltning och finansiering av vattensystemet. Pumpen (inkl. reservpump) köptes fördelaktigt av E.M.S. i Åhus, vars ägare känner varmt för LRV. Dieselgenerator, rör, tankar m.m. anskaffades i Tanzania.

Pump och generator i inhägnat område

Fattigdomen är stor. Tyvärr lockas en del att tjäna några ören på ett stycke metall eller en bit kabel som syns lättfånget, men som kan sabotera ett helt vattensystem. LRV har ägnat stor vikt vid att brunn och all utrustning skulle säkras mot stöld, åverkan och förorening.

Brunnsområdet är inhägnat, Pumpen skyddas av en betongkammare. Generatoren, el-centralen och verktygen är inlåsta bakom ståldörrar i ett robust hus med två rum. Det ena för generator och el-central, det andra för pumpvakten där han också kan övernatta.

Ett tjutande larm och en strålkastare aktiveras om någon objuden kommer innanför staketet.

Byborna måste bli delaktiga

Många bidrag till vatten och teknik har fått kort livslängd genom att byns ansvariga inte skolats att sköta och förvalta anläggningen samt att ta ut avgifter som behövs för att långsiktigt betala dieselbränsle, underhåll, reparationer och förnyelse. Genomförs inte detta viktiga moment blir resultatet att anläggningen missköts och förfaller inom ett par år - exemplen är alarmerade många.

Kostnader för skolning i förvaltning och teknisk skötsel fanns från början med i LRV:s bidragskalkyl. Så fort brunnen var klar påbörjades lokal utbildning av dels Melelas Vattenkommitté (10 kvinnor och män) med ansvar för långsiktig förvaltning, dels av vakter och maskinister. För att ytterligare öka känslan av delaktighet har många bybor fått hjälpa till med att röja mark, gräva ledningsgravar, återfylla och hantlanga.

Invigning på FN:s World Water Day

FN:s World Water Day hålls årligen den 22 mars för att uppmärksamma sötvatten och vikten av sparsamhet med vatten. På jorden finns mängder av vatten men det mesta är salt. 2,5% är sötvatten och endast 0,3% anses tillgängligt för människor. Resten finns i glaciärer, inlandsisar eller på stora djup. Alla från Distriktet, Byn och LRV tyckte att World Water Day var en mycket passande dag för att inviga och starta Melelas nya vattensystem.

Dagen blev oförglömlig. Som tack för att åter fått rent vatten inbjöd byborna oss att delta i en färgsprakande folkfest där byns kvinnor sjöng och dansade och barnen hade fritt från skolan.

klippte bandet och startade pumpen med bejublat vattensprut över brunnsområde och publik. Hon höll ett engagerat tal om vatten med förmaningar till ledare och bybor att sköta och skydda sitt fina vattensystem.

Commissioner Fatma – en kvinna med makt, stil och pondus –

Vi från Lions blev tackade och hyllade på olika sätt. Alla ville skaka hand med oss på Tanzaniskt sätt med tre grepp. Det blev nog 500 handskakningar.

Vi hade med oss ballonger och reflexer till barnen. Ett par hundra av dem stoltserar nu med Vägverkets reflexband runt armen eller benet. Eller med Länsförsäkringars reflexfigurer om halsen. Kanske kan det lilla "blänket" göra att liv räddas när mörka människor på mörka vägar möter bilar som kör fort med dålig belysning.

Det hela avslutades med offentlig handtvätt i "Lions Rent Vatten" inför en fältlunch på ris, fläskkött, kyckling, wokade grönsaker och sås som inte var helt enkelt att äta med fingrarna.

Lyckliga läkare, sköterskor och patienter

Efter invigningen besöktes Hälsocentralens ombyggda BB-avdelning. Där fanns nu en ljus vårdsal med nya sängar och myggnät samt bra utrustning för undersökningar och för sterilisering av instrument.

Mest tacksamma var nog läkaren, sköterskan samt nyförlösta och blivande mammor över att det nu fanns rinnande rent, svalt och gott vatten. De visade stolt på ett par tvättställ, en dusch och en golvtoalett. En enorm förbättring för hälsa, hygien, behandling, vård och städning.

En glädjande kontrast mot vad vi sett två år tidigare. Då hämtades vatten vid handpumpen 700 meter bort i spannar som tömdes över i ett skamfilat oljefat, gemensamt för personal och patienter. När en nyförlöst mamma fått återhämta sig någon dag,

var nästa uppgift att gå fyra gånger (5,6 km) med 15 liter vatten på huvudet mellan BB och handpumpen för att återställa de 60 liter som förbrukats vid hennes förlossning och vård.

Strategiskt samarbete

I Dar es Salaam besökte vi Water for All, Water Aid, CARE och iWASH, med vilka vi har frekvent kontakt och utbyter information. Hjälpbehovet i Tanzania är enormt stort. Genom samarbete kan vi hjälporganisationer koordinera insatserna och bli effektivare.

CARE startade 1945, sponsras av USAID och samarbetar med iWASH. De erbjuder bl.a. latriner samt lärarledd utbildning av bybor i sanitet och hygien. Något LRV inte har resurser till men gärna skulle vilja göra i aktuella byar. Vatten, sanitet och hygien hör ju nära ihop sett från hälsosynpunkt. Då CARE har ledig lärarkapacitet och LRV flera vattenprojekt på gång, inleds nu ett informellt samarbete utan kostnad för LRV. Melela Village kommer därför inom kort att få en professionell genomgång av byarnas hygieniska och sanitära förhållanden av CARE:s kunniga lärare som alla pratar Swahili. Jättebra tycker vi!

Flygfärdiga vattenprojekt¹

Nästa projekt blir sannolikt ett vattensystem för Duthumi; det liknar Melela med Hälsocenter som renoveras, två skolor och 5 000 bybor. Två brunnslägen har lokaliserats och hydrogeologen ser positivt

på att hitta bra vatten. I kön finns sedan Kibati Health Centre Water Supply, Mbolole Mission Water Supply och Kilindi Hospital Water Supply. Sjukhuset invigdes 2009 av Presidenten men saknar fortfarande vatten.

Flera byar ligger mycket avlägset, 6-8 timmar jeep på dålig väg - om det nu finns någon. På resan till Kibati fick vi via "djungeltelgrafen" veta att nattens häftiga regn spolat sönder bron längre fram, vilket tyvärr stämde. Det blev att lämna jeepen på ena sidan, vada över och hyra "Daladalabuss" till Kibati. Vi hade kanske inte lika glatt dragit av skor och strumpor och kavlat upp byxorna, om vi då känt till att både krokodiler och blodiglar trivs och frodas i Tanzanias floder.

Går allt enligt plan kan LRV kanske inviga en ny vattenanläggning för ytterligare några tusental människor under höstens resa till Tanzania. Om detta hoppas vi kunna skriva mer i nästa distriktsrapport.

Projektgruppen för Lions Rent Vatten

Lion Jan Hult

¹ Mer om resan dag för dag finns i reserapporten Tanzania 110320 -110403 som snart finns på hemsidan.